Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU**
- Principiële goedkeuring met het oog op adviesvraag aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State

Met dit ontwerp van decreet wordt de omzetting van de Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU en de gedeeltelijke omzetting van de Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen beoogd.

Er wordt een decretaal kader gecreëerd voor flexibiliteit op het elektriciteitsdistributienet en het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit. Het betreft daarnaast de omzetting van de concepten “actieve afnemer” en “energiegemeenschappen van burgers” uit Richtlijn (EU) 2019/944 en de concepten “zelfverbruiker van hernieuwbare energie”, “gezamenlijk optredende zelfverbruikers van energie” en “hernieuwbare energiegemeenschap” uit de Richtlijn (EU) 2018/2001. Er worden tot slot bepalingen opgenomen in het Energiedecreet van 8 mei 2009 met betrekking tot de vrije keuze van leverancier, contractuele basisrechten, het recht om over te stappen op een andere leverancier, aggregator of dienstverlener van flexibiliteit en vergelijkingsinstrumenten. Het bezit van andere netten dan energienetten door de distributienetbeheerders en het uitvoeren van andere activiteiten door distributienetbeheerders wordt mogelijk gemaakt en beter gereguleerd. Ook artikelen uit het Energiedecreet met betrekking tot de doelstellingen, taken, bevoegdheid en samenstelling van de VREG wordt gewijzigd.

Het ontwerpdecreet zal hierna voor advies worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving
BELEIDSVELD: Energie

Dit ontwerp van decreet vormt de omzetting van Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (hierna aangehaald als "Vierde Elektriciteitsrichtlijn"), in het bijzonder van (onderdelen van) artikel 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 31, 32, 33, 36, 38, 40, 51, 54, 57, 58, 59 en 70. Daarnaast vormt het de omzetting van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (hierna aangehaald als "Richtlijn Hernieuwbare Energie"), in het bijzonder van artikel 2 (gedeeltelijk), artikel 21 en 22.

Beide richtlijnen maken deel uit van "het Clean Energy for all European package" dat op 30 november 2016 door de Europese Commissie werd gepubliceerd. De nieuwe voorstellen kaderen binnen de energie- en klimaatdoelstellingen van de Europese Unie voor 2020 en 2030. Tegen 2030 moet de uitstoot van broeikasgassen met ten minste 40% dalen in vergelijking met 1990, en moet ook ten minste 32% van het totale energieverbruik uit hernieuwbare energie bestaan.

De Vierde Elektriciteitsrichtlijn werd gepubliceerd op 14 juni 2019. De betrokken artikelen moeten door de lidstaten uiterlijk op 31 december 2020 worden omgezet in de eigen regelgeving.
De Richtlijn Hernieuwbare Energie werd gepubliceerd op 21 december 2018. De lidstaten moeten deze richtlijn uiterlijk op 30 juni 2021 hebben omgezet.

Met de omzetting van deze twee richtlijnen naar Vlaamse regelgeving wordt er een regelgevend kader voor enerzijds actieve afnemers en energiegemeenschappen en anderzijds voor flexibiliteit gecreëerd. Daarnaast worden er ook verschillende bepalingen omtrent netbeheer, taken van de VREG en marktwerking omgezet.
Verder bevat de Vierde elektriciteitsrichtlijn artikels over stimulansen voor het gebruik van flexibiliteitdiensten en aankopen van ondersteunende diensten door de netbeheerder, het gebruik van vraagrespons aanmoedigen en rechten en plichten bij de basis zullen vormen voor het Vlaams regelgevend kader voor flexibiliteit.

Het is aan de lidstaten om deze concepten en artikels te vertalen naar een eigen regelgevend kader. Concreet zal dit aanpassingen vragen aan het Energiedecreet van 8 mei 2009, het Energiebesluit van 19 november 2010 en de Technische Reglementen.

Ook in de Vlaamse beleidsteksten worden deze nieuwe concepten geïntroduceerd. Zo bepaalt het Vlaams regeerakkoord: "We evolueren naar een flexibel en decentraal energiesysteem waar de verbruiker centraal staat. We zetten het clean energy pakket zo snel als mogelijk om naar Vlaamse energieregelgeving. *We ondersteunen en faciliteren de actieve rol die burgers, lokale overheden en ondernemingen kunnen spelen in de transitie en maken het mogelijk dat zij de voordelen van de transitie kunnen valoriseren. Daarvoor werken we aan een regelgevend kader voor de uitbouw van lokale energiegemeenschappen. Het hele energielandschap wordt flexibeler en dynamischer maar tegelijkertijd dient de solidariteit tussen alle netgebruikers behouden te blijven via een billijke bijdrage aan de financiering van het klimaatbeleid en het net dat iedereen bevoorradingszekerheid biedt en de uitbouw van hernieuwbare energie toelaat."*

Deze omzetting kadert ook binnen de strategische doelstelling (SD) 5 zoals omschreven in de beleidsnota Energie 2019-2024: "*SD: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie*". De beleidsnota energie vermeldt daarbij onder operationele doelstelling 5.1.: "*Vlaams beleidskader flexibiliteit op het distributienet uitwerken*", onder operationele doelstelling 5.2.: "*Uitwerken van een regelgevend en faciliterend kader voor lokale gemeenschappen"* en onder operationele doelstelling 5.7.: *"We zetten in op een performant en efficiënter netbeheer"*.. Daarin werd over flexibiliteit de volgende bepaling opgenomen: "*De uitrol van digitale meters en de nieuwe Europese regelgeving rond de elektriciteitsmarkt bieden een opportuniteit om een Vlaams kader te scheppen rond flexibiliteit en de ontwikkeling van nieuwe energiediensten op het niveau van het distributienet te faciliteren. We zorgen voor een algemeen regelgevend kader voor flexibiliteit conform de recent aangenomen EU-regelgeving (o.a. EMD richtlijn) dat duidelijkheid, transparantie en zekerheid biedt voor marktspelers. Dit moet voor de betrokken spelers duidelijkheid en een goede en efficiënte marktwerking garanderen. Gebruikers op laag- en middensspanning moeten meer mogelijkheden krijgen om hun flexibiliteit marktgebaseerd te valoriseren waarbij o.a. gebruikers kunnen reageren op externe (prijs)signalen bv. door de introductie van dynamische prijzen en contracten*. Over "energiegemeenschappen" ook de werd -de volgende bepaling opgenomen: "*We voorzien voor eind 2020, in uitvoering van Elektriciteitsrichtlijn, een beleidskader dat de ontwikkeling van lokale energiegemeenschappen faciliteert en administratieve lasten en juridische belemmeringen wegwerkt. We zetten in op informeren, sensibiliseren en ontzorgen van initiatief- en deelnemers. Eventueel worden ook extra ondersteunende instrumenten voorzien. Tegelijk waak ik erover dat de solidariteit tussen alle netgebruikers behouden blijft via een billijke bijdrage aan de financiering van het klimaat- en energiebeleid en de energie-infrastructuur die iedereen bevoorradingszekerheid biedt*." Als laatste wordt er in OD 5.7 gesteld dat *"Met het oog op transparantie, financiële stabiliteit en het vermijden van kruissubsidiëring realiseren we bij netbeheerders en Fluvius een analytische boekhouding met scheiding tussen de verschillende (energie) gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. Volgens het nieuwe opzet van de elektriciteitsmarkt moeten energiediensten, zoals bijvoorbeeld opslag, marktgebaseerd en concurrerend zijn. Daarom laten we niet toe dat netbeheerders energieopslagfaciliteiten bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren. De taken van netbeheerders en Fluvius zullen in het kader van een kerntakendebat worden herbekeken. Dit vooral om te zorgen dat de netbeheerders en Fluvius zich maximaal concentreren op hun kerntaak: een goed werkend distributienet dat de uitdagingen van morgen aan kan."*

Tot slot geeft het ontwerp van decreet uitvoering aan het luik marktintegratie onder de dimensie interne energiemarkt van het Vlaamse energie- en klimaatplan 2021-2030. Het onderdeel , dat bepaalt 'Een flexibel energiesysteem vormgeven' vermeldt het invoeren van een Vlaams regelgevend kader voor flexibiliteit op het laag- en middenspanningsdistributienet en het invoeren van een kader voor ondersteunende diensten en flexibiliteit voor de distributienetbeheerder.
Verder vermeldt het onderdeel 'Burgers, lokale overheden en bedrijven mee in de energietransitie' het invoeren van Invoeren van een regelgevend kader voor actieve afnemers en lokale energiegemeenschappen en het Identificeren van drempels en uitbouwen van een faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen: "*We zorgen er daarom voor dat burgers, lokale overheden en ondernemingen actiever optreden en zich kunnen verenigen in lokale energiegemeenschappen die als volwaardige entiteiten kunnen deelnemen aan de energiemarkt door activiteiten zoals financiering, productie, flexibiliteitsdiensten, energiedelen, energieopslag, energie-efficiëntiediensten,... uit te oefenen. Zij zullen hierdoor bijdragen aan economische, ecologische en sociale gemeenschapsdoelstellingen*." Daartoe wordt enerzijds "*Invoeren van een regelgevend kader voor actieve afnemers en lokale energiegemeenschappen*" beoogd en anderzijds het "*Identificeren van drempels en uitbouwen van een faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen*".

Aldus wordt met dit ontwerp van decreet het Energiedecreet van 8 mei 2009 gewijzigd met het oog op de omzetting van deze nieuwe concepten onder artikel 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 31, 32, 33, 36, 38, 40, 51, 54, 57, 58, 59 en 70 uit de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 2, 21 en 22 uit de Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen en op de uitvoering van de betrokken bepalingen in het regeerakkoord, de beleidsnota en het Vlaams Energie- en Klimaatplan.

//

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2020/321 van 4 oktober 2020.

De Inspectie van Financiën verleende op 23 september 2020 een gunstig advies voor het dossier mits rekening wordt gehouden met de opmerkingen in het advies. De Inspectie van Financiën heeft geen opmerkingen inzake doelmatigheid en budgettaire weerslag.

Het begrotingsakkoord werd verkregen op 22 oktober 2020.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 30 oktober 2020 haar eerste principiële goedkeuring[1] aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om hierover het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Minaraad, en de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) in te winnen.

D. ADVIEZEN VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRADEN, DE VREG EN DE VTC

D.1. Gezamenlijk advies van de SERV en de Minaraad

De SERV en de Minaraad gaven hun gezamenlijk advies op 30 november 2020, dat gaat als bijlage 3. De SERV en de Minaraad zijn verheugd met de opmaak van een decretaal kader voor flexibiliteit en energiegemeenschappen. Ze hopen dat dit kader snel in de praktijk ingevuld en geoperationaliseerd wordt om de ontwikkeling van flexibiliteit en energiegemeenschappen de nodige kansen te geven. Ook vragen de raden om stakeholders en adviesraden te betrekken bij de concretisering en om een evaluatiebepaling op te nemen in het decreet. De voornaamste elementen uit het advies worden hieronder besproken.

De SERV en de Minaraad vinden het belangrijk dat de Vlaamse Regering de ijver op het terrein om werk te maken van een flexibeler energiesysteem en van energiegemeenschappen niet blust, maar juist aanwakkert en faciliteert.
Naast het juridisch kader vraagt de Richtlijn Hernieuwbare Energie ook het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de hernieuwbare energiegemeenschappen te faciliteren. Artikel 47 paragraaf 4 en artikel 58 paragraaf 4 van het voorliggend ontwerpdecreet geven duidelijk aan dat de Vlaamse Regering maatregelen zal nemen ter bevordering en vergemakkelijking van het zelfverbruik van hernieuwbare energie en energiegemeenschappen. Parallel aan het voorbereidend proces van dit ontwerpdecreet heeft het Departement Omgeving een tweetal studies laten uitvoeren die onder meer bekijken op welke belemmeringen energiegemeenschappen of collectieve activiteiten kunnen botsen en worden een aantal faciliterende beleidsaanbevelingen gedaan. Beide studies vormen een goed

[1] VR 2020 3010 DOC.1204

vertrekpunt om, samen in dialoog met de stakeholders via de stroomgroepen en andere fora, te bekijken hoe dit faciliterend kader best ingevuld kan worden.

De raden wijzen er op dat naast het decretaal kader ook de rest van de 'energiehuishouding' moet afgestemd raken met de nieuwe dynamieken rond flexibiliteit en energiegemeenschappen. Dat impliceert niet alleen een aangepast Energiedecreet, maar ook aangepaste uitvoeringsbesluiten, technische reglementen, specificaties, afsprakenkaders, tariefmethodologieën, investeringsplanprocessen, een faciliterend kader, ruimte voor onderzoek en experimenten, operationele voorzieningen en processen, … én een aangepaste mindset bij de diverse actoren. De raden wijzen er op dat enkele essentiële aspecten (voorkeur voor commerciële flexibiliteit, het concept 'technische of geografische nabijheid', databeheer en datastromen,…) best zo snel mogelijk verduidelijkt worden.
Het klopt uiteraard dat voorliggend ontwerpdecreet een startpunt is en een kader biedt binnen de contouren van de Europese richtlijnen, het Regeerakkoord en de bestaande technische mogelijkheden en het marktmodel. In het verdere traject zullen de modaliteiten verder uitgewerkt worden via uitvoeringsbesluiten, technische reglementen en andere. In het bijzonder kan gewezen worden op het voornemen om een faciliterend kader te maken voor energiegemeenschappen waarin verschillende van de aangehaalde elementen zullen worden geanalyseerd en in overleg verduidelijkt worden.

De raden menen dat het dossier weinig transparant is over waar de Vlaamse Regering met dit kader precies naar toe wil en welke keuzes het decreet precies maakt en waarom. Ze wijzen er op dat veel zal afhangen van de bijhorende uitvoeringsbesluiten, de technische reglementen en de concrete uitwerking. Ook de verhouding van het Vlaamse kader tot het federale en het kader in Brussel, in Wallonië en in onze buurlanden roept nog veel vragen op.
Deze omzetting poogt zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de richtlijnen en volgt dus de keuzes die gemaakt zijn in deze richtlijnen. Het voorliggend ontwerpdecreet schetst het juridisch kader voor energiegemeenschappen, actieve afnemers, energiedelen en peer-to-peerhandel, daardoor is uiteraard nog niet alles vastgelegd met dit decreet. De verdere gedetailleerde uitwerking om dit decreet uitvoerbaar te maken hoort thuis in andere regelgeving en processen zoals het energiebesluit, de technische reglementen, afsprakenkaders tussen betrokken partijen en technische en operationele implementatie. Ook dit voorbereidingsproces is gestart en zal dus te gepasten tijde voor alle betrokken actoren duidelijk worden. Wat de afstemming met het federale niveau, de andere gewesten is er periodiek overleg via de ENOVER werkgroep over de omzetting van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Voorlopig zijn er enkel goedgekeurde ontwerpteksten beschikbaar vanuit Vlaanderen. Bij het federale niveau en andere gewesten zijn er voorlopig nog geen goedgekeurde ontwerpteksten beschikbaar. Eenmaal deze teksten beschikbaar zijn, is het de bedoeling om hierover af te stemmen en te bekijken hoe de omzetting van de richtlijn gebeurt op de andere niveaus. Verder is er ook al bilaterale afgestemd met de Nederlandse Energieadministratie over de omzetting van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. De prioriteit gaat in eerste instantie uit naar het uitwerken van een performant Vlaams regelgevend kader. Wanneer duidelijk wordt hoe andere lidstaten of gewesten deze concepten invullen, zal op basis van juridische, technische en operationele analyses ten laatste tegen eind 2023 geëvalueerd worden of en hoe een grensoverschrijdende samenwerking kan opgezet worden met de andere gewesten of buurlanden.

De raden wijzen er op dat er geen reguleringsimpactanalyse voorzien is die de doelen, opties en implicaties van het voorstel en de resultaten van het maatschappelijk overleg overzichtelijk in beeld brengt. Verder bevat het dossier volgens de raden nauwelijks informatie over lessen uit proefprojecten en ervaringen in andere landen.
Voorafgaand aan de eerste principiële goedkeuring zijn de ontwerpteksten meerdere malen met verschillende stakeholders (o.a. via de Stroomgroep flexibiliteit) zowel formeel als informeel afgestemd. Deze zienswijze van de raden is mogelijk wat te scherp gesteld. De kaders die in het ontwerpdecreet zijn uitgewerkt, bouwen verder op eerder studiewerk (inclusief lessen uit buurlanden) door de administratie die zich hiervoor in twee opdrachten heeft laten bijstaan door een externe partner. Daarnaast werd een heel traject doorlopen waarin verschillende opties werden afgetoetst

bij betrokken partijen. In het bijzonder te vermelden zijn de consultatie van de VREG inzake energiegemeenschappen, toelichtingen en discussies in de schoot van de Stroomgroep en meerdere formele en informele overlegmomenten. Het is uiteraard zo dat de Richtlijn conform dient omgezet te worden en dat dit voor een deel de bewegingsvrijheid van de regelgever een richting geeft. Daar waar optionele bepalingen uit de richtlijn niet zijn omgezet, zijn deze in de memorie van toelichting behandeld. Ook kan verwezen worden naar punt I.D. Impactanalyse in de memorie van toelichting waarin de impact op verschillende doelgroepen geschetst werd.

De raden vragen een brede evaluatiebepaling voor een degelijke, open leerstrategie. Om te garanderen dat de gehanteerde pragmatische aanpak degelijk vorm krijgt, vragen de SERV en de Minaraad om een evaluatiebepaling op te nemen in het decreet.
Zoals opgenomen in de memorie van toelichting gaat de prioriteit in eerste instantie uit naar het uitwerken van een performant Vlaams regelgevend kader. Wanneer duidelijk wordt hoe andere lidstaten of gewesten deze concepten invullen, zal op basis van juridische, technische en operationele analyses ten laatste tegen eind 2023 geëvalueerd worden of en hoe een grensoverschrijdende samenwerking kan opgezet worden met de andere gewesten of buurlanden. Het is in diezelfde context dan ook evident dat het eigen Vlaamse kader op performantie zal geanalyseerd worden.

De SERV en Minaraad adviseren dat de decretale bepalingen rond hernieuwbare energiegemeenschappen en energiegemeenschappen voor burgers best zoveel mogelijk op elkaar afgestemd worden. In dat kader lijkt het hen aangewezen om te onderzoeken of de EU-regelgeving toelaat dat middelgrote ondernemingen ook in energiegemeenschappen voor burgers kunnen deelnemen, zoals KMO´s in een hernieuwbare energiegemeenschap, temeer omdat de Europese definitie van (middel)grote ondernemingen veel ruimer is dan in Vlaanderen. Ook lijkt het aangewezen volgens de raden om bij de (decreets)bepalingen omtrent eigendom(s- en gebruiksrechten) van energiegemeenschappen eerder te verwijzen naar de betrokken 'installaties' in plaats van naar (alle) 'activa' (art. 55 en 56 van het voorontwerp).
Inzake een gelijke afstemming van de bepalingen voor energiegemeenschappen maken de Europese richtlijnen een duidelijk onderscheid tussen deelname- en zeggenschapscriteria voor de beide vormen van energiegemeenschappen. Zo heeft Europa bijvoorbeeld het zeggenschap over energiegemeenschappen van burgers duidelijk willen beperken tot "kleinere" entiteiten, terwijl dat voor de hernieuwbare energiegemeenschappen veel ruimer gaat (ook KMO's). De bestaande definities in het Energiedecreet van kleine onderneming en middelgrote onderneming volstaan. Het zelfstandigheidscriterium uit de Europese definitie van kleine onderneming is ook een Europeesrechtelijk criterium. Het staat wel niet expliciet in de definitie die door de Richtlijn wordt gehanteerd, maar vloeit wel voort uit de praktijk van de Europese Commissie en de rechtspraak van het Hof van Justitie. Als er een deelnemingsrelatie bestaat met (een) andere onderneming(en) van 25% of meer van het kapitaal of van de stemrechten dan word je niet meer beschouwd als een 'zelfstandig' bedrijf. De cijfers van deze partnerondernemingen moeten dan pro rata, of volledig bij verbonden ondernemingen, worden meegeteld bij het aftoetsen van bovenvermelde criteria. De suggestie van de raden om eigenaarschap van het hernieuwbare energieproject ikv hernieuwbare energiegemeenschappen beter te laten aansluiten bij de Europese formulering in plaats van "activa" is een goede suggestie die gevolgd werd.

De raden merken op dat in de geest van de Europese richtlijn bij de nadere invulling van energiegemeenschappen voldoende aandacht moet zijn voor voldoende burgerparticipatie, lokale overheden en kwetsbare groepen.
Zoals de raden in het advies zelf ook stellen, is het de bedoeling om bij de uitwerking van het faciliterend kader extra aandacht te hebben voor lokale overheden, burgers en vooral kwetsbare groepen. Het faciliterend kader dient immers tot doel te hebben om de ontwikkeling van energiegemeenschappen en het zelfverbruik van hernieuwbare energie te vergemakkelijken en te bevorderen, dus ook voor die entiteiten die moeilijk hun weg vinden in de complexe energiemarkt.

De raden vragen om de cruciale keuzes in het voorontwerp van decreet nader toe te lichten en te motiveren. De memorie van toelichting is hierover volgens de raden veelal zeer summier. Zo is het bijvoorbeeld niet duidelijk waarom artikel 31 de mogelijkheid voor netbeheerders om netgebruikers te verplichten tot technische flexibiliteit anders omschrijft als het gaat over gereserveerde technische flexibiliteit ('verplichten om deel te nemen aan technische flexibiliteit') die vergoed zou worden dan wel over niet-gereserveerde technische flexibiliteit ('de modulatie van productie-installaties verplichten via telecontrole') waar niet altijd een marktconforme vergoeding tegenover zou staan.
Het kader voor technische flexibiliteit dat wordt ingevoerd via dit decreet is een uitzondering op het kader voor het beheer van lokale congestie en redispatching waar flexibiliteit kan worden ingezet door de netbeheerder. Bij dit laatste wordt het marktwerking vooropgesteld. Bij technische flexibiliteit is de deelname aan flexibiliteit verplicht. Er wordt hier een onderscheid gemaakt tussen gereserveerde flexibiliteit en niet-gereserveerde technische flexibiliteit. Het verschil zit hem vooral in de tijd waarop deze flexibiliteit kan worden toegepast. Bij gereserveerde flexibiliteit gaat het over een situatie waarbij structurele congestie van toepassing is en de netbeheerder deze situatie voldoende op voorhand (jaren, maanden, weken …) kan inschatten. De netbeheerder kan deze gereserveerde flexibiliteit slechts toepassen als er een aantal principes die in het decreet staan beschreven wordt voldaan. Deze situatie waar deze principes van toepassing zijn wordt in het kader van gereserveerde technische flexibiliteit een buitengewone omstandigheid genoemd. De VREG zal een methodologie op basis van deze principes opmaken die de netbeheerder moet gebruiken om te beslissen of gereserveerde flexibiliteit van toepassing is of niet. Indien er gereserveerde flexibiliteit wordt gebruikt zal er een vergoeding worden betaald door de netbeheerder aan de geïmpacteerde netgebruiker. De Vlaamse Regering zal via een besluit bepalen hoe deze vergoeding wordt berekend, hoe hoog deze vergoeding is en op welke netgebruikers gereserveerde flexibiliteit kan worden toegepast.
Bij niet-gereserveerde technische flexibiliteit gaat het over niet over een structurele lokale congestie maar een lokale congestie ten gevolge van een onvoorziene en uitzonderlijke netuitbatingsomstandigheid. Hier gaat het over een situatie met een lokale congestie die niet op voorhand kan voorzien worden door de netbeheerder. Een onvoorziene en uitzonderlijke netuitbatingsomstandigheid kan bv. een ongeluk zoals een boom die op een spanningslijn valt, een blikseminslag waardoor er een netelement plots niet meer naar behoren functioneert, … Het gaat hier meestal over een noodsituatie of overmacht. Niet-gereserveerde technische flexibiliteit is enkel van toepassing op productie-installaties. De Vlaamse Regering zal via een besluit nog verder bepalen welke categorieën van productie-installaties dit niet-gereserveerde technische flexibiliteit kan toegepast worden. In dit geval kan er een vergoeding uitbetaald worden maar is dit niet altijd het geval. Dit is gelijkaardig indien er een onvoorziene netontbreking en netgebruikers in een bepaald gebied zonder elektriciteit zitten. In dit geval heeft de netgebruiker recht op een vergoeding indien deze minstens gedurende vier uur geen elektriciteit[2] kon gebruiken. De Vlaamse Regering zal de situaties waarin een compensatie wordt verleend en de berekeningswijzen voor de compensatie bepalen via een besluit. De memorie van toelichting zal verder aangevuld worden zodat het verschil tussen gereserveerde en niet-gereserveerde flexibiliteit duidelijker wordt omschreven.

De SERV en de Minaraad begrijpen dat dit ontwerp van decreet slechts een eerste stap is die nadere invulling vergt in het Energiebesluit, technische reglementen, specificaties, afsprakenkaders, e.d. Om een goede invulling te verzekeren, vragen de raden hieronder dat de Vlaamse Regering een goede procesaanpak volgt bij de invulling, dat de regulator die bij de invulling een cruciale rol zal vervullen voldoende uitgerust wordt voor de nieuwe taken, dat de financiering fair en de vergoedingen marktconform geregeld worden, dat er voldoende aandacht gaat naar burgerparticipatie, kwetsbare groepen en lokale besturen en dat, samen met de invulling van dit kader, enkele aanverwante discussies uitgeklaard worden.
Zoals hierboven besproken, wordt beaamd dat voorliggend ontwerpdecreet een startpunt is. Naast de reeds aangehaald elementen uit het vervolgtraject, is het de intentie om gelijkaardig aan het zonneplan 2025, het windplan 2025 en het warmteplan 2025, werk te maken van een flexibiliteitsplan

[2] https://www.fluvius.be/nl/thema/storingen-en-werken/klachten/fortaitaire-vergoeding

2025. De opmaak van een dergelijk plan biedt de mogelijkheden om in overleg met betrokkenen aan verdere visieontwikkeling te doen en vanuit die visie een aantal actiepunten uit te werken. Binnen het nieuwe Vlaams Energie en Klimaatagentschap is organisatorisch ook rekening gehouden met de toekomstige uitdagingen op vlak van flexibiliteit en systeemintegratie. Een nieuw team zal de processen, na het regelgevende werk, verder opvolgen. Zowel bij implementatie in technische reglementen, als processen bij Fluvius (o.a. opmaak kader ondersteunende diensten en congestie en opmaak investeringsplan).

In het advies geven de raden aan dat vragen rijzen omtrent de mate waarin bepaalde keuzes het beste in een besluit van de Vlaamse Regering worden gemaakt, dan wel door de regulator worden vastgelegd, zoals bv. de keuzes van de drempels die bepalen of flexibiliteit kostenefficiënt is en die dus de ruimte voor de commerciële flexibiliteit in zeer grote mate afbakenen. Eveneens wordt een vraag gesteld over de manier waarop de VREG bij meldingsplicht van (hernieuwbare) energiegemeenschappen actief zal controleren of aan de voorwaarden en verplichtingen voldaan wordt en ook de manier waarop betrokken actoren bij meldingsplicht kunnen aftoetsen of aan voorwaarden en verplichtingen voldaan is (met het oog op de nodige rechtszekerheid). In ieder geval moeten de administratieve verplichtingen beperkt worden en mogen de doorlooptijden van projecten niet nodeloos verlengd worden.
Wat de afweging tot (commerciële) flexibiliteit en technische flexibiliteit betreft is het zo dat de VREG een éénduidige methodologie zal moeten opmaken op basis van de principes die in het decreet zijn vastgelegd. Via deze methodologie zal duidelijk worden hoe de netbeheerder een afweging zal moeten maken tussen het gebruik van commerciële flexibiliteit en technische flexibiliteit.. Deze methodologie zal zeker een impact hebben op afbakening tussen enerzijds commerciële en anderzijds technische flexibiliteit. Maar aangezien het over een eerder technisch en netgerelateerd gegeven gaat, lijkt het hier aan de orde dat de VREG een methodologie opmaakt. In de richtlijn is ook opgenomen dat het aan de regulator is om vast te stellen of de aankoop van dergelijke diensten economisch niet efficiënt is of dat een dergelijk aankoop zou leiden tot ernstige marktverstoringen of meer congestie.
De Vlaamse Regering zal wel vastleggen hoe de gereguleerde vergoeding zal worden berekend en hoe hoog deze vergoeding zal zijn. Dit zal ook een grote invloed hebben op de mate waarin technische of al dan niet commerciële flexibiliteit zal gebruikt worden. Zoals de raden zelf aangeven wordt er geopteerd voor een meldingsplicht om de administratieve verplichtingen zo beperkt mogelijk te houden en de ontwikkeling van deze initiatieven zo laagdrempelig mogelijk te houden. De Europese richtlijnen beogen dat ook. Zware erkenningsprocedures kunnen de opstart van energiegemeenschappen ontmoedigen. Ook het gegeven dat er geen financiële impact is op bijvoorbeeld nettarieven, heffingen of quotumplicht maakt een erkenningsprocedure buitenproportioneel. Initiatiefnemers zullen bij melding toch enige basisinformatie moeten meegeven over bijvoorbeeld de samenstelling en de activiteiten van de gemeenschap die sowieso moeten voldoen aan de criteria uit het decreet. Tot slot heeft de Vreg in haar hoedanigheid van regulator de taak om erover te waken dat de spelregels door alle marktactoren correct worden toegepast.

De raden vragen een faire financiering en marktconforme vergoedingen. Dat geldt voor de financiering van het energiesysteem in brede zin (de infrastructuur, de openbare dienstverplichtingen, de kosten van het energiebeleid, de kosten van flexibiliteit, etc.) en voor de vergoedingen die worden voorzien.
Een faire financiering en marktconforme vergoedingen zonder de financiering van het energiesysteem uit te hollen is één van de uitgangspunten bij de opmaak van het ontwerpdecreet. Dit is ook zo opgenomen in het Regeerakkoord '*Het hele energielandschap wordt flexibeler en dynamischer maar tegelijkertijd dient de solidariteit tussen alle netgebruikers behouden te blijven via een billijke bijdrage aan de financiering van het klimaatbeleid en het net dat iedereen bevoorradingszekerheid biedt en de uitbouw van hernieuwbare energie toelaat.*'. Door binnen het huidige marktmodel te blijven en te bepalen dat op elk toegangspunt voor afname en voor injectie telkens één toegangshouder dient aangeduid te worden en te bepalen dat de gemeten stromen steeds de basis blijven voor heffingen, tarieven, … werd dit in het ontwerpdecreet verzekerd. Tegelijkertijd is er de wens om activiteiten die een baat betekenen voor het netbeheer deze ook te vergoeden. De vraag

aan de VREG om hierover een kostenbatenstudie uit te voeren, vormt hiervoor de basis. Het ontwerp werd op dit punt bijgesteld door te verwijzen naar de activiteiten van energiegemeenschappen en (appartements)gebouwen eerder dan naar de baten die louter de constructie van een energiegemeenschap kunnen betekenen.

In het advies wordt aandacht gevraagd voor de positie en risico's van de 'restleveranciers', die klanten met commercieel weinig interessante profielen (moeten blijven) beleveren en alle taksen, heffingen, bijdragen e.d. voor het totale volume moeten blijven innen (met prefinanciering en groter risico op onbetaalde facturen). Evenwel betekent dit volgens de raden niet dat deze kosten dan gesocialiseerd moeten worden.
Het voorliggend ontwerpdecreet werd geïntegreerd in het huidige marktmodel. Het volledig mitigeren van alle mogelijke risico's voor marktpartijen vraagt een volledig aangepast marktmodel, wat buiten de scope van de richtlijnen valt en waarvoor er, gezien de strikte omzettingstermijnen die Europa aan de lidstaten oplegt, geen tijd is. Dit neemt niet weg dat er zal nagedacht worden op welke manieren er kan geëvolueerd worden naar meer "future-proof" marktmodellen die optimaal inspelen op nieuwe evoluties en trends. Bij de uitwerking van het verdere juridisch en technisch kader zal zoveel mogelijk rekening gehouden worden met de mogelijke risico's voor bepaalde marktpartijen, zoals bijvoorbeeld het "restleveranciersrisico".

De SERV en de Minaraad vragen de Vlaamse Regering om snel de visie rond flexibiliteit in het bredere energiesysteem te verduidelijken in een visienota. Deze visie valt volgens de raden immers niet (direct) af te leiden uit het decretaal kader. De eerder geformuleerde energievisie[3] verdient volgens de raden verfijning en aanvulling.
Het is niet de bedoeling dat het voorliggend ontwerpdecreet een weergave is van de visie rond energiegemeenschappen en flexibiliteit, het is daar slechts een uitvoerend onderdeel van. De visie vindt haar oorsprong in het Europese Clean Energy Package, waar beide richtlijnen deel van uitmaken en die weliswaar in beknopte vorm werd weergegeven in de memorie van toelichting. Zoals hoger besproken, is er de intentie om werk te maken van een faciliterend kader en een flexibiliteitsplan 2025 waarin de visie verder kan worden uitgediept en aangevuld.

D.2. Advies van de VREG

De VREG bracht zijn advies ADV-2020-20 uit op 27 november 2020, dat gaat als bijlage 4.
De VREG meent dat het voorliggende voorontwerp de belangrijkste stap is om ervoor te zorgen dat de Vlaamse energiemarkt klaar is voor de toekomst. Wat flexibiliteit betreft, is de VREG opgetogen dat er onder Europese impuls een omvattend en gedegen wetgevend kader voor de benutting van flexibiliteit op het elektriciteitsdistributienet wordt ingeschreven in het Energiedecreet. De nieuwe rollen (deelnemer, dienstverlener en aanvrager) zorgen voor een duidelijke structuur met bijhorende rechten en verplichtingen. De VREG waardeert in het bijzonder dat de elektriciteitsdistributienetbeheerders via het investeringsplan zullen worden aangemoedigd om maximaal in te zetten op het aankopen van flexibiliteit op de commerciële markten. Verder stelt de VREG vast dat de bepalingen omtrent actieve afnemers en energiegemeenschappen in het voorontwerp van decreet, op veel punten voortbouwen op hun advies van 17 maart 2020 (ADV-2020-01) over de omzetting van de EU-richtlijnbepalingen rond actieve afnemers en energiegemeenschappen. Daarnaast merkt de regulator op dat de relevante bepalingen in het voorontwerp van decreet in het algemeen een voldoende ruime omzetting vormen van de richtlijnbepalingen, die zijn afgestemd op de bestaande Vlaamse energieregelgeving én in het algemeen de nodige delegaties behelst aan de Vlaamse Regering en de VREG om in nadere uitvoeringsreglementering te voorzien. Tot slot, is de VREG ook opgetogen dat er steeds een goede constructieve dialoog aanwezig was en dat de stakeholders nauw betrokken werden bij de totstandkoming van dit voorontwerp, onder meer via de Stroomgroep flexibiliteit, maar ook via de

[3] https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1271037

Consultatie Energiegemeenschappen van de VREG. De belangrijkste elementen uit het advies worden hieronder besproken.

De VREG adviseert om de artikelen over de taken en activiteiten van de distributienetbeheerder beter in lijn te brengen met de Europese regels ter zake. Artikel 21 van het voorontwerp vormt volgens de regulator een correcte omzetting van de tweede zin van artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Ook artikel 22 vormt op het eerste zicht een correcte omzetting van de tweede zin van artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn maar de VREG formuleert hierbij evenwel een suggestie om artikel 22 aan te passen. De regulator suggereert bijkomend tot schrapping van het derde lid van art. 22 van het voorontwerp van decreet waarbij de Vlaamse Regering bepaalt welke andere activiteiten dan de activiteiten, vermeld in het eerste lid en in artikel 4.1.5, de werkmaatschappij kan uitvoeren. Daarnaast merkt de VREG op dat het vooral nog niet duidelijk is hoe artikel 22 concreet zal worden geïmplementeerd. De regulator vraagt zich af binnen welke termijn en volgens welk proces concreet zal worden nagegaan welke kerntaken en welke "andere activiteiten" door de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij nog kunnen worden uitgevoerd binnen het nieuwe regelgevend kader. Tevens wordt de vraag gesteld wat moet gebeuren met de (openbaredienst)verplichtingen die in het Energiedecreet en het Energiebesluit zijn opgelegd aan de netbeheerders en hun werkmaatschappij.
Het decreet beoogt om conform de Richtlijn een onderscheid te maken tussen kerntaken en welke "andere activiteiten" door de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij nog kunnen worden uitgevoerd. Tegelijkertijd is het van belang om in tussentijd continuïteit te voorzien in de werking van de netbeheerders en hun werkmaatschappij en de opdrachten die ze krachtens het Energiedecreet en Energiebesluit opgelegd krijgen. Via een uitvoeringsbesluit zal een overgangsperiode vastgelegd worden totdat via een kerntakendebat een onderscheid gemaakt zal worden in de verschillende taken en activiteiten van de netbeheerders en hun werkmaatschappij. Uitgangspunten hierbij zijn dat de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij Fluvius zich zouden moeten concentreren op hun kerntaken, zijnde het beheer van het elektriciteits- en aardgasdistributienet inclusief het databeheer zoals ook uitdrukkelijk vermeld in het Vlaams Regeerakkoord. Als het beheer van andere netten of het uitvoeren van andere activiteiten dan de kerntaken toegelaten wordt aan de distributienetbeheerder of werkmaatschappij, met respect voor het Europese kader, dan dient voor deze activiteiten minstens een gescheiden boekhouding te worden gevoerd.

In paragraaf 4 van het artikel 4.6.1 met betrekking tot gesloten distributienetten merkt de VREG op dat de rol van de regulator, zoals vastgelegd in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn, niet volledig wordt gerespecteerd. Op dit punt vraagt de VREG de tekst van het voorontwerp aan te passen tot: "De VREG kan de beheerders van een gesloten distributienet ontheffen van de verplichting om volgende taken en verplichtingen te vervullen."
Het ontwerp werd op dit punt beperkt aangepast. Daarbij kan de VREG een ontheffing van de opgelegde verplichtingen voorzien. Er wordt daarbij wel een ontheffing voorzien indien een gesloten distributienet van elektriciteit voldoet aan de voorwaarden van artikel 1.1.3., 56/2°. In het belang van de continuïteit en standvastigheid van regelgeving is het nuttig om de beheerders van een gesloten distributienet sowieso van de genoemde taken en verplichtingen te ontheffen.

Wat actieve afnemers, energiegemeenschappen, energiedelen en peer-to-peerhandel betreft, heeft de regulator enkele bedenkingen met betrekking tot de passage om via een kosten-batenanalyse te onderzoeken in welke mate energiegemeenschappen kunnen bijdragen aan de ontlasting van het distributienet. De VREG vraagt om de zinsnede "en kortingen op nettarieven te onderzoeken die daarvoor desgevallend kunnen worden voorzien ten aanzien van de hernieuwbare energiegemeenschappen en de energiegemeenschappen van burgers" in het nieuwe art. 4.8.4, §4, eerste lid te schrappen. Op grond van zijn exclusieve bevoegdheid inzake distributienettarieven, en zijn onafhankelijkheid bij de uitoefening ervan, heeft de VREG sowieso de bevoegdheid om de tarifaire behandeling van energiegemeenschappen te onderzoeken.

De vraag van de regulator wordt niet ingewilligd. Het ontwerp werd verfijnd door te verwijzen naar de activiteiten van energiegemeenschappen eerder dan naar de baten die louter de constructie van een energiegemeenschap kunnen betekenen. Tot slot wordt in het lid ook verwezen naar actieve afnemers in een (appartements)gebouw, gezien deze met hun activiteiten een gelijkaardige baat kunnen creëren dan door de activiteiten van energiegemeenschappen.

Inzake de bepalingen met betrekking tot evenwichtsverantwoordelijkheid suggereert de VREG om te verduidelijken dat financiële verantwoordelijkheid voor de onbalansen enkel geldt als de actieve afnemer zelf optreedt als dienstverlener van flexibiliteit of aggregator.
De interpretatie van de VREG is correct maar behoeft geen aanpassing van het decreet of de memorie van toelichting. Indien een actieve afnemer de rol van deelnemer aan flexibiliteit opneemt dan wordt zijn onbalans bij een activatie van flexibiliteit opgevangen door de dienstverlener van flexibiliteit waarop hij beroep doet. De deelnemer delegeert op dat moment zijn onbalansverantwoordelijkheid aan de dienstverlener van flexibiliteit zoals voorzien in het laatste lid van het nieuw ingevoegde artikel 4.4.2. §1.

Daarnaast stelt de VREG voor om in het artikel over activiteiten van energiegemeenschappen het laatste lid te veralgemenen, door de bijzin "*voor zover zij als toegangshouder werden aangeduid op de toegangspunten van hun vennoten of leden*" te schrappen. Zo wordt de verantwoordelijkheid van energiegemeenschappen voor de onbalansen die hun activiteiten veroorzaken veralgemeend, maar blijft uiteraard wel de mogelijkheid om de evenwichtsverantwoordelijkheid uit te besteden, bestaan. Ook hier dient benadrukt te worden dat de nieuwe bepalingen van het decreet geïntegreerd worden in het huidige marktmodel, dus met slechts één toegangshouder op het toegangspunt (afnamepunt) die verantwoordelijk is voor de onbalans of die verantwoordelijkheid delegeert. Wanneer er in een energiegemeenschap aan energiedelen wordt gedaan, zullen de vennoten of leden nog steeds voor het restprofiel (de afname die niet gedekt wordt door energiedelen) kunnen beschikken over een commerciële leverancier die dus ook optreedt als toegangshouder op dat afnamepunt en verantwoordelijk wordt voor de onbalans (de energiegemeenschap hoeft bovendien niet altijd de hoedanigheid van commerciële leverancier aan te nemen, ook al wordt er aan energiedelen gedaan).

Inzake evenwichtsverantwoordelijkheid bij energiedelen en peer-to-peerverkoop stelt de regulator voor om in de opsomming van art. 7.2.1, §1, laatste lid, en art. 7.2.2, §2, laatste lid, het woord "*onbalans,*" te schrappen om meer mogelijkheden open te laten voor de correctie in de portefeuilles van leveranciers en hun evenwichtsverantwoordelijken.
Ook hier wordt verwezen naar het feit dat het voorliggend ontwerpdecreet werd geïntegreerd in het huidige marktmodel. Het is in het huidige marktmodel de toegangshouder die beslist over de verantwoordelijkheid voor de onbalans door het zelf te doen of te delegeren. Het volledig mitigeren van alle mogelijke risico's voor marktpartijen vraagt ook hier een aangepast marktmodel (bijvoorbeeld hier door meerdere toegangshouders op een toegangspunt toe te laten die de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden onder elkaar verdelen), wat enerzijds buiten de scope van de richtlijnen valt en waarvoor er, gezien de strikte omzettingstermijnen die Europa aan de lidstaten oplegt, geen tijd is. Dit neemt niet weg dat er zal nagedacht worden op welke manieren er kan geëvolueerd worden naar meer "future proof" marktmodellen (met bijvoorbeeld meerdere toegangshouders op een toegangspunt en de verdeling van de daaraan gekoppelde (onbalans)verantwoordelijkheden) die optimaal inspelen op nieuwe evoluties en trends. Bij de uitwerking van het verdere juridische en technische kader zal zoveel als mogelijk rekening gehouden worden met de mogelijke risico's voor bepaalde marktpartijen, zoals bijvoorbeeld het "restleveranciersrisico".

Wat betreft de delegaties aan de Vlaamse Regering inzake de fasering en de timing om energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom te operationaliseren en de mogelijkheid om nadere regels te bepalen voor wat de 'technische implementatie' van deze activiteiten betreft, merkt de regulator hierbij op dat deze delegaties aan de Vlaamse Regering de 'technische implementatie' van energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom nog complexer kunnen maken. Ingeval de

Vlaamse Regering besluit nadere regels uit te vaardigen voor deze activiteiten, dan zou de technische implementatie niet alleen in de technische reglementen van de VREG worden geregeld, doch ook in het Energiebesluit. Om te vermijden dat de VREG maar nuttig zijn technische reglementen kan herzien ná de opname van nadere regels in het Energiebesluit is volgens de VREG een zeer nauwe onderlinge afstemming tussen de Vlaamse Regering en de VREG in elk geval wenselijk.
Deze delegaties aan de Vlaamse Regering hebben geenszins tot doel om de technische implementatie van de VREG te bemoeilijken maar worden decretaal verankerd om ervoor te zorgen dat de Vlaamse Regering ook op dat vlak faciliterende maatregelen kan nemen die de uitoefening van deze activiteiten kan vergemakkelijken of bevorderen. Uiteraard geniet een goede afstemming met alle betrokken partijen de voorkeur om ervoor te zorgen dat decreet, besluit en technische reglementen optimaal op elkaar afgestemd zijn.

De regulator stelt een precisering voor van het ruimere principe dat "op elk toegangspunt slechts één toegangshouder kan worden aangeduid", dat in verschillende bepalingen in het voorontwerp van decreet is opgenomen. Concreet stelt de VREG voor om de zinssnede aan te passen naar "Op elk toegangspunt kan voor de afname slechts één toegangshouder worden aangeduid".
Het voorstel van de VREG wordt gevolgd en het ontwerp werd aangepast door te stellen dat op elk toegangspunt zowel voor de afname als voor de injectie telkens slechts één toegangshouder kan worden aangeduid. Een dergelijke regeling stelt geen problemen voor gesloten distributienetten. De bestaande gesloten distributienetten aangesloten op het net van Fluvius hebben vandaag allemaal slechts één toegangshouder. Indien voor de achterliggende toegangspunten andere toegangshouders zouden moeten worden aangeduid (bijvoorbeeld in geval van verschillende leverancierskeuze), worden parallelle toegangspunten gecreëerd met telkens één toegangshouder en blijft het bestaande toegangspunt tussen het openbare distributienet en het gesloten distributienet bestaan als koppelpunt dat als sluitstuk kan dienen voor een eventueel verschil tussen de infeed op het gesloten distributienet en de som van de afnames op de achterliggende toegangspunten.

Daarnaast merkt de regulator op dat nieuwe verplichtingen zoals de mogelijkheid tot energiedelen, peer-to-peerhandel en meerdere leveranciers voor één afnemer, in combinatie met het bestaande marktmodel met één toegangshouder (voor afname), zorgen voor een erg ongelijke verdeling van verantwoordelijkheden. Al deze uitwisselingen veroorzaken immers een daling in het aandeel van de energiecomponent die een toegangshouder in zijn rol van leverancier kan factureren, en een stijging in de lasten die hij enkel doorrekent (en waarvoor hij de volledige verantwoordelijkheid van wanbetaling draagt).
Ook hier wordt verwezen naar het feit dat het voorliggend ontwerpdecreet werd geïntegreerd in het huidige marktmodel. Het volledig mitigeren van dergelijke risico's voor marktpartijen vraagt een volledig aangepast marktmodel, wat buiten de scope van de richtlijnen valt en waarvoor er, gezien de strikte omzettingstermijnen die Europa aan de lidstaten oplegt, geen tijd is. Dit neemt niet weg dat er zal nagedacht worden op welke manieren er kan geëvolueerd worden naar meer "future-proof" marktmodellen die optimaal inspelen op nieuwe evoluties en trends. Bij de uitwerking van het verdere juridisch en technisch kader zal zoveel mogelijk rekening gehouden worden met de mogelijke risico's voor bepaalde marktpartijen, zoals bijvoorbeeld het "restleveranciersrisico".

Wat flexibiliteit betreft, meent de VREG dat de aankoop van flexibiliteitsdiensten te beperkend werd neergeschreven. Ze stelt dan ook voor om de expliciete vermelding van de specifieke markten te schrappen en de FSP/DNB zo de mogelijkheid te laten op welke markten hij flexibiliteitsdiensten aankoopt.
De analyse van de VREG wordt gevolgd. Het klopt dat er een onderscheid dient gemaakt te worden tussen het aankopen van flexibiliteit door de dienstverlener van flexibiliteit en het gebruik of het benutten ervan. Het staat de dienstverlener van flexibiliteit vrij om zelf flexibiliteit aan te bieden of deze aan te kopen op verschillende markten. Deze flexibiliteit kan door de aanvrager van flexibiliteit (in Vlaanderen is dit de elektriciteitsdistributienetbeheer of de beheerder van het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit) wel enkel gebruikt worden in het kader van het beheer van lokale congestie of redispatching of in het kader van niet-frequentie gerelateerde ondersteunende diensten.

Daarnaast bevat het advies van de VREG nog tal van technische punctuele opmerkingen.

De suggestie van de VREG om de definitie van een gesloten distributienet te wijzigen wordt niet gevolgd. De voorgestelde aanpassing zou voor verwarring zorgen en komt niet tegemoet aan het door de VREG geschetste probleem. De memorie van toelichting wordt wel aangepast.

De VREG merkt in zijn advies op dat bij de definitie van "Actieve afnemer" en "hernieuwbare energiegemeenschap", "energiedelen" en "zelfverbruik van hernieuwbare energie" de verwijzing naar "*afnemer van thermische energie*" soms ontbreekt wanneer de definities ook verwijzen naar warmte- of koudenetten, omdat de definitie van "*afnemer*" in het Energiedecreet slechts slaat op elektriciteit of aardgas. Daarom wordt gesuggereerd om indien van toepassing in de definities ook te verwijzen naar "*afnemer van thermische energie"* zoals gedefinieerd in het Energiedecreet en om ook te verwijzen naar thermische energie.
De suggestie van VREG om in de desbetreffende definities ook te verwijzen naar "afnemer van thermische energie" is terecht en werd aangepast in het ontwerpdecreet.

De VREG suggereert om de definitie van elektriciteitsbedrijf aan te passen zodat het duidelijk is dat deze enkel betrekking heeft op activiteiten die verbonden zijn aan elektriciteit.
De suggestie van de VREG wordt gevolgd en de originele definitie en bewoording uit de Vierde Elektriciteitsrichtlijn werd overgenomen.

De VREG suggereert om de toevoeging van de term 'onbalans' naast intraday en day-ahead in de definitie van dynamisch prijscontract te schrappen. Daarnaast wordt er de suggestie gemaakt om het schrappen van de term onbalans op te vangen door het invoeren van een nieuwe definitie van 'pass-through contracten' in te voeren. Volgens de VREG wordt de onbalans, in tegenstelling tot de day-head en intraday, ex-post bepaald waardoor consumenten niet de mogelijkheid hebben om hier op in te spelen.
De eerste suggestie van de VREG wordt gevolgd aangezien het voor de omzetting van de Europese richtlijn niet noodzakelijk is om onbalans mee te nemen in de scope van een dynamisch prijscontract. De tweede suggestie van de VREG wordt niet gevolgd omdat een invoering van de definitie van 'pass-through contracten' niet nodig is voor de omzetting van de richtlijn.

De VREG suggereert dat de verwijzing 'natuurlijk personen of rechtspersonen die elektriciteitsopslagfaciliteiten exploiteren' in de definitie van flexibiliteit overbodig is omdat deze reeds onder de definitie van afnemer zou vallen en suggereert om minstens een komma toe te voegen tussen 'exploiteren' en 'ten'.
eerste suggestie wordt niet gevolgd omdat het duidelijker is om een verwijzing naar elektriciteitsopslagfaciliteiten (en dus ook elektriciteitsopslag) mee te nemen in de definitie van flexibiliteit. Zo is het duidelijk dat ook deze flexibiliteit kunnen aanbieden of flexibiliteitsdiensten kunnen leveren. Bij elektriciteitsopslagfaciliteiten die rechtstreeks aan het net gekoppeld zijn, zou er kunnen geïnterpreteerd worden dat zij geen afnemer zijn omdat zij geen elektriciteit verbruiken maar slechts tijdelijk opslaan en nadien terug in het net injecteren. Een afnemer wordt namelijk als volgt gedefinieerd in het Energiedecreet van 8 mei 2009: *elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit of aardgas afneemt om te voorzien in zijn eigen behoeftes*. Een elektriciteitsopslagfaciliteit neemt geen elektriciteit af om te voorzien in eigen behoeftes. De tweede suggestie van de VREG wordt wel meegenomen.

De VREG suggereert om de uitleg over de definitie van het flexibiliteitsactivatieregister in de memorie van toelichting verder aan te vullen o.a. over het gebruik van het flexibiliteitsactivatieregister in het kader van de analyse van de operationele veiligheid en voor het op de hoogte brengen van de betrokken partijen bij de activatie van flexibiliteit.
Deze suggestie wordt gevolgd en de memorie van toelichting werd op deze punten aangepast.

De VREG stelt dat in de definitie van niet-gereserveerde technisch flexibiliteit de combinatie van de termen “onmiddellijk” en “als alle andere middelen uitgeput zijn” is niet altijd compatibel zijn. De VREG suggereert om ‘als alle andere middelen uitgeput zijn’ te vervangen door ‘als alle commerciële middelen en gereserveerde technische flexibiliteit uitgeput zijn”.
Deze suggestie wordt gevolgd omdat de scope van de definitie daarmee duidelijker wordt afgebakend.

De VREG suggereert om ‘inzetbaarheid in eilandbedrijf’ toe te voegen in de definitie van niet-frequentie gerelateerde ondersteunende dienst. De VREG stelt dat de ondersteunende dienst inzetbaarheid in eilandbedrijf ook een rol kan spelen op het elektriciteitsdistributienet of plaatselijkvervoernet van elektriciteit los van de eilandwerking in functie van een blackstart (een procedure om bij black-out een elektriciteitscentrale op te starten), wat onder de federale bevoegdheid valt. Inzetbaarheid in eilandbedrijf of eilandwerking zou bijvoorbeeld kunnen gebruikt worden in functie van onderhoudswerken aan het net.
De suggestie van de VREG wordt gevolgd.

De VREG suggereert om twee kleine tekstwijzigingen aan te brengen in het artikel over de taken van de VREG. Het gaat enerzijds over het feit dat de VREG zelf niet de regels die van toepassing zijn op distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet niet zelf moet naleven maar er moet voor zorgen dat de netbeheerders deze naleven. Anderzijds is er de suggestie over een verduidelijking m.b.t. de kosten en de tijd die de netbeheerders nodig hebben om aansluitingen en herstellingen uit te voeren.
Beide suggesties worden gevolgd.

De VREG suggereert om naast een maximaal aantal leden van de raad van bestuur van de VREG ook een minimum aantal leden vast te leggen in het Energiedecreet.
Deze suggestie wordt niet gevolgd omdat er momenteel ook geen minimum aantal leden is vastgelegd in het decreet. De besluitvorming wordt geregeld in het huishoudelijk reglement van de VREG.

De VREG stelt dat de memorie van toelichting bij het artikel over het feit dat de netbeheerder en zijn werkmaatschappij geen elektriciteitsopslagfaciliteiten mogen bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren, technisch gezien niet volledig correct is en dient aangepast. Er wordt gesteld dat een condensator niet onder de definitie van een elektriciteitsopslagfaciliteit valt. In de preambule 63 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn staat een condensator thans beschreven als een elektriciteitsopslagfaciliteit en een mogelijke volledig geïntegreerde netwerkcomponenten.
De suggestie van de VREG wordt gevolgd en de memorie van toelichting werd aangepast. Verder wordt ook de werkmaatschappij toegevoegd in het decreet bij de uitzondering voor volledig geïntegreerde netwerkcomponenten zoals de VREG suggereert.

De VREG stelt voor om een herschikking in het energiedecreet door te voeren onder Titel IV voor wat de activiteiten van de netbeheerders betreft.
Deze suggestie wordt niet gevolgd omdat een herschikking van afdelingen, onderafdelingen en artikels met betrekking tot activiteiten van de netbeheerder beter pas gebeurt na het geplande kerntakendebat.

De VREG suggereert om bij het artikel 4.2.1 bij het toezicht over het databeheer ‘inclusief de berekeningsregels’ toe te voegen omdat deze niet onder de technische en operationele regels zouden vallen.
Het is weldegelijk de bedoeling dat de VREG ook toeziet op de berekeningsregels. Deze suggestie wordt dus gevolgd.

Daarnaast suggereert de VREG punt 14° bij hetzelfde artikel 4.2.1 een apart punt te maken van niet-frequentie gerelateerde diensten.

Deze suggestie wordt niet gevolgd om dit artikel duidelijk de verschillende kaders bevat zoals beschreven in artikel 4.1.17/4 en 4.1.17/6.

De VREG suggereert om in artikel 4.1.17/5 over geserveerde en niet-gereserveerde technische flexibiliteit elektriciteitsopslagfaciliteiten ook mee te nemen bij het toepassingsgebied van niet-gereserveerde technische flexibiliteit naast productie-installaties. De VREG stelt dat de Europese netwerkcode RfG momenteel wordt herzien en ook van toepassing zou worden op elektriciteitsopslagfaciliteiten.
Deze suggestie wordt gevolgd. Door de toevoeging van elektriciteitsopslagfaciliteiten bij niet-gereserveerde technische flexibiliteit heeft netbeheerder tijdens een incident waarbij lokale congestie kan optreden als laatste oplossing meerdere mogelijke injectiebronnen (zowel productie- als opslageenheden) ter beschikking die afgerepeld kunnen worden.
Het is wel steeds de bedoeling dat deze eenheden onder niet-gereserveerde technische flexibiliteit enkel afgeregeld worden indien er andere mogelijke oplossingen zoals commerciële flexibiliteit (zowel niet-frequentie gerelateerde ondersteunende diensten als het beheer van lokale congestie) of gereserveerde technische flexibiliteit meer mogelijk zijn. Elektriciteitsopslagfaciliteiten kunnen dus niet zomaar ingezet worden onder niet-gereserveerde technische flexibiliteit indien deze ook via andere middelen kunnen ingezet worden om het lokale probleem op te lossen. Hierbij gaat het wel enkel over het afregelen van de injectie en niet van afname. De teksten in het decreet en de memorie van toelichting worden aangepast.

De VREG stelt voor om bij het artikel over vrij leverancierskeuze ook punt 4 en 5 van artikel 12 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn op te nemen. Daarnaast stelt de VREG ook voor om in hetzelfde artikel bij het punt over het recht om op hetzelfde moment over meer dan één elektriciteitsleveringscontract te beschikken in de memorie van toelichting te duiden dat dit enkel over afname punten gaat.
Beide suggesties worden gevolgd.

De VREG stelt voor om ook voor actieve afnemers de metervereisten (o.a. kwartierwaarden bij registratie van meetwaarden en verwerking bij allocatie) slechts voorop te stellen wanneer nuttig, door art. 4.4.2, §1, tweede lid aan te laten vatten met de woorden "Als dat noodzakelijk is" (naar analogie met art. 4.8.4, §2, eerste lid Energiedecreet).
Dit voorstel wordt gevolgd. De eerdere bepaling had tot gevolg dat de meter van actieve afnemers voor verschillende activiteiten verplicht elk kwartier (d.i. fijnste granulariteit) meetwaarden registreert en verwerkt bij de allocatie, terwijl dat mogelijk niet voor al deze activiteiten noodzakelijk is. Door de toevoeging 'als dat noodzakelijk is' wordt een gelijkaardig resultaat bekomen zonder in sommige gevallen overmatig te zijn. Op te merken valt dat eind 2024 sowieso 80% van de aansluitingen over een digitale meter zal beschikken en dat het de verwachting is dat actieve afnemers die dergelijke activiteiten uitvoeren vermoedelijk al vanuit technologische interesse of een ander belang voor de fijnste granulariteit van meetwaarden zullen kiezen.

De VREG stelt voor om de activiteit van een actieve afnemer met betrekking tot het produceren van energie of elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen als volgt aan te passen: "energie produceren uit hernieuwbare energiebronnen of elektriciteit, hetzij op zijn eigen verblijfplaats of vestigingseenheid, hetzij via een directe lijn die de grenzen van de eigen site overschrijdt", en de zinsnede ", waarbij de productie-installaties rechtstreeks of onrechtstreeks via de aansluiting van de actieve afnemer zijn aangesloten op een elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, een gesloten distributienet van elektriciteit of een warmte- of koudenet" te schrappen.
De suggestie van de VREG om de betreffende bepaling te herformuleren naar: "*energie produceren uit hernieuwbare energiebronnen of elektriciteit, hetzij op zijn eigen verblijfplaats of vestigingseenheid, hetzij via een directe lijn die de grenzen van de eigen site overschrijdt*" is inderdaad duidelijker en wordt gevolgd. Met de bepaling in het ontwerp over productie-installaties die "rechtstreeks" of "onrechtstreeks" zijn aangesloten wordt verduidelijk dat de betrokken productie-installaties niet allen rechtstreeks op het net kunnen aangesloten zijn maar ook onrechtstreeks via

de netaansluiting van de betrokken actieve afnemer. Voorbeelden van dergelijke onrechtstreekse aansluitingen zijn de zonnepanelen van prosumenten of windturbines op bedrijfssites die ingekoppeld zijn achter de hoofdmeter om de geproduceerde energie in eerste instantie zelf te kunnen afnemen.

Inzake de activiteiten van een energiegemeenschap stelt de VREG zich de vraag op welke manier een energiegemeenschap aan zelfverbruik doet. Daarnaast adviseert de VREG om de activiteit energiedelen te schrappen gezien het de leden of vennoten zijn die aan energiedelen doen en dit op te nemen in een nieuwe paragraaf.
De activiteit zelfverbruik werd bewust ingeschreven als één van de activiteiten die een energiegemeenschap kunnen ondernemen. Het is immers denkbaar dat een asset die eigendom is van de energiegemeenschap (bijvoorbeeld een laadpaal) rechtstreeks en momentaan energie verbruikt die is opgewekt door een installatie die ook eigendom is van de energiegemeenschap. Wat betreft de activiteit energiedelen, zijn het inderdaad de leden of vennoten van de energiegemeenschap die aan energiedelen doen. Dit is ook op die manier omschreven in het ontwerpdecreet. Het delen van energie kan enkel in een collectief. De suggestie van de VREG wordt op dit punt dus niet gevolgd. Bovendien draagt het bij aan de helderheid om alle mogelijke activiteiten die een energiegemeenschap kan uitvoeren, of binnen de energiegemeenschap mogelijk zijn, samen op te lijsten.

Inzake het recht om een energiegemeenschap te verlaten, wordt voorgesteld om voor actieve afnemers die energiedelen in een gebouw het recht in te schrijven om met het energiedelen te kunnen stoppen.
Deze suggestie van de VREG wordt niet gevolgd. Het is de zienswijze van de regelgever dat dit best geregeld wordt in een onderling contract of afsprakenkader dat sowieso nodig zal zijn. Bovendien wensen we de vrijheid niet in te perken om de modaliteiten van een dergelijk recht te beperken. Het houdt tevens een mogelijk risico in dat bijvoorbeeld 'achterblijvers' de investering in gezamenlijke zonnepanelen van actieve afnemers in een gebouw die wensen te stoppen met energiedelen zouden moeten uitkopen en hier de middelen niet toe hebben.

De regulator vraagt om te verduidelijken hoe het nieuwe art. 4.8.4, §4, tweede lid Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) over distributienetbeheer in kader van regelluwe zones voor energie begrepen moet worden en hoe zich dit verhoudt ten opzichte van de bestaande regelgeving hieromtrent.
De bestaande regelgeving rond regelluwe zones blijft onverkort gelden. Dit betekent dat deze toelating verloopt a.d.h.v. de procedure en de voorwaarden voor de erkenning van regelluwe zones voor energie, zoals reeds vastgelegd in het Energiebesluit (art. 10/1.1.1 e.v) op grond van art. 14/1.1.1 Energiedecreet. Dit werd in de memorie van toelichting verduidelijkt.

De VREG merkt op dat wat betreft energiedelen en peer-to-peerhandel de situatie niet uitsluit waarin bepaalde van de bij het energiedelen betrokken afnemers aangesloten zijn op een elektriciteitsdistributienet, terwijl andere zijn aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en/of een gesloten distributienet van elektriciteit. Ook de situatie van peer-to-peerverkoop van zelfopgewekte groene stroom door een actieve afnemer, aangesloten op een elektriciteitsdistributienet, aan een actieve afnemer aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en/of een gesloten distributienet van elektriciteit wordt niet uitgesloten. De regulator lijkt, indien men zulke constellaties bij energiedelen of peer-to-peerhandel wil faciliteren, eerder samenwerking tussen de distributienetbeheerder en Elia, en/of de beheerder van het gesloten distributienet, nodig. Ze wijst er op dat dit een grote(re) complexiteit met zich meebrengt en een decretale basis vereist is.
De Vierde Elektriciteitsrichtlijn beoogt inderdaad dat energiedelen en peer-to-peerhandel tussen afnemers die op 'andere' netten aangesloten zijn, mogelijk moet zijn. Het ontwerpdecreet is in die zin geschreven, zoals de regulator ook opmerkt in zijn advies. Dergelijke situaties zullen technisch nog niet meteen mogelijk zijn gezien de complexe interactie die nodig is tussen de verschillende

netbeheerders. Dit zal dan ook voorwerp uitmaken van de timing en fasering van energiedelen en peer-to-peerhandel die de Vlaams Regering zal vastleggen conform de delegatie opgenomen in het nieuw ingevoegde artikel 7.2.1. en 7.2.2.

In het advies wordt er gewezen op het feit dat i) 'peer-to-peerhandel van groene stroom' niet gedefinieerd wordt in het voorontwerp van decreet en ii) de verhouding tussen 'peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie' enerzijds, en 'peer-to-peerhandel van groene stroom' anderzijds niet duidelijk is. De regulator stelt voor om een bijkomende definitie van peer-to-peerhandel van groene stroom in te lassen, waarin verduidelijkt wordt hoe dit zich verhoudt tot peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie.
Peer-to-peerhandel van groene stroom van één actieve afnemer aan één andere actieve afnemer dient gezien te worden als een specifieke vorm van het meer algemene peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie. De algemene vorm van peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie is overigens vandaag reeds mogelijk via bijvoorbeeld een leverancier als tussenpersoon. Het eerste lid van het nieuw ingevoegde artikel 7.2.2. geeft, naast de omzetting van de Richtlijn, hier dan ook betere rechtsgrond aan. De specifieke vorm van peer-to-peerhandel van groene stroom van één actieve afnemer aan één ander actieve afnemer kan actieve afnemers stimuleren om nog meer zeggenschap op te nemen over hun geïnjecteerde elektriciteit. Naast het vermarkten via een leverancier of andere partij met een terugleveringscontract, wordt hier de mogelijkheid geboden om de injectie te valoriseren door die rechtstreeks te verkopen aan een andere actieve afnemer. Enkel indien het om groene stroom gaat en het een handel is tussen één actieve afnemer en één andere actieve afnemer, zijn de verplichtingen die hem door of krachtens artikel 4.3.1, eerste lid, artikel 4.3.2 en 7.5.1, eerste lid, zouden worden opgelegd niet van toepassing. Concreet dient deze actieve afnemer niet te beschikken over een leveringsvergunning en de openbaredienstverplichtingen opgelegd aan de leveranciers.

D.3. Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC)

De VTC bracht zijn advies nr. 2020/51 uit op 2 december 2020, dat gaat als bijlage 5. De VTC heeft in de eerste plaats de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het vergelijkingsinstrument dat de VREG opzet, de V-test, bekeken in haar advies, met name artikel 9 en 10 van het ontwerpdecreet.

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin een aantal elementen bijkomend worden geïmplementeerd. Deze worden hieronder besproken.

De VTC wijst er op dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving - elke verwerking van persoonsgegevens een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 van de Algemene Verordening voor Gegevensbescherming (AVG) en voor sommige verwerkingen in artikel 9 en eventueel in artikel 10 AVG, en dat de persoonsgegevens gebruikt in kader van de V-test in de regelgeving opgenomen dienen te worden. Minstens in de Memorie van toelichting moet worden verduidelijkt welke rechtvaardigingsgrond wordt ingeroepen.
De Memorie van toelichting wordt aangevuld voor wat betreft dit punt.

De VTC constateert dat de tekst van het ontwerpdecreet redelijk goed is uitgewerkt en dat uit de tekst kan worden afgeleid wat het doeleinde is van de vooropgestelde verwerkingen, welke categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt, aan wie de gegevens worden verstrekt, wat de opslagperioden zijn en wie de verwerkingsverantwoordelijke is. In haar advies stelt de VTC echter ook dat de categorieën van betrokkenen slechts zeer impliciet aan bod komen. De essentie moet in het decreet zelf worden opgenomen.

Artikel 3.1.16, eerste lid, en de Memorie van toelichting worden aangevuld voor wat betreft dit punt. De categorieën van betrokkenen bestaan uit huishoudelijke afnemers en kleinzakelijke afnemers, aangesloten op het laagspanningsdistributienet en met een verwacht jaarlijks elektriciteitsverbruik van minder dan 100.000 kWh, die de V-test gebruiken.

De VTC wijst erop dat de decreetgever, de Vlaamse Regering en de verantwoordelijken voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling al dan niet noodzakelijk is.
Er wordt akte genomen van deze opmerking. Deze opmerking noopt niet tot aanpassingen van de tekst. Het opmaken van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling is geregeld in 35 AVG dat van rechtstreekse toepassing is.

De VTC is van oordeel dat de tekst voor wat betreft het onderdeel doelbinding voldoet. Dit is ook het geval voor wat betreft het principe van de minimale gegevensverwerking.

In het nieuw ingevoegde artikel 3.1.17, eerste lid, worden de categorieën van persoonsgegevens opgesomd. Deze opsomming is volgens de VTC niet volledig, Ook de profielen die opgemaakt kunnen worden, als vermeld in het derde lid van artikel 3.1.17, en de identificatiegegevens, als bedoeld in het vierde lid van artikel 3.1.17, zijn categorieën van persoonsgegevens die voor de duidelijkheid bij de opsomming in het eerste lid van artikel 3.1.17 kunnen gevoegd worden.
Artikel 3.1.17, eerste lid, en de Memorie van toelichting worden aangevuld voor wat betreft dit punt.

De VTC merkt op dat in tegenstelling tot de profielgegevens geen bewaringstermijn voor de in het eerste lid opgesomde gegevens wordt bepaald in artikel 3.1.17. De VTC gaat er dan ook van uit dat deze niet langer dan nodig voor een sessie op het platform worden verwerkt tenzij ze geanonimiseerd worden.
Dit standpunt wordt bevestigd.

Tot slot is de VTC van oordeel dat het aanbevolen is om het ontwerpdecreet aan te vullen met de verplicht op te nemen vermeldingen inzake communicatie en transparantie. zodat het voor de betrokkenen duidelijk is tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. De commissie wijst er op dat dit eventueel ook kan gerealiseerd worden door delegatie te geven aan de Vlaamse Regering.
Er wordt een zevende lid toegevoegd aan artikel 3.1.17 om tegemoet te komen aan deze opmerking. Ook de Memorie van Toelichting wordt aangevuld voor dit punt.

2. INHOUD

A. AANGEBRACHTE WIJZIGINGEN

Aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU:

- Wijzigingen ten gevolge van het gezamenlijk advies van de SERV en Minaraad zoals besproken in punt D.1.
- Wijzigingen ten gevolge van het advies van de VREG zoals besproken in punt D.2.
- Wijzigingen ten gevolge van het advies van de VTC zoals besproken in punt D.3.

- Er werd een nieuw artikel 4 ingevoegd om een foutieve verwijzing naar de oude Elektriciteitsrichtlijn te corrigeren.
- Het nieuw ingevoegde artikel 4.8.4. §4 werd uitgebreid. Inzake de kosten-batenanalyse die aan de VREG gevraagd wordt om te onderzoeken in welke mate de activiteiten van energiegemeenschappen kunnen bijdragen aan de ontlasting van het distributienet, lijkt het logisch die oefening ook uit te voeren voor energiedelen binnen een (appartements)gebouw.
- In dezelfde paragraaf werd een Engelstalige term 'avoided costs' geschrapt.
- Aan artikel 4.1.17/1, §1 wordt een vierde lid toegevoegd, als tegenhanger van artikel 4.4.1, eerste lid, punt 2° van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voor wat betreft de aggregator en de dienstverlener van flexibiliteit.
- Wijziging in de memorie van toelichting bij de definitie van deelnemer aan flexibiliteit
- Wijziging in het decreet bij artikel 4.1.17/6 en de memorie van toelichting bij de verplichting om niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten in te kopen is niet van toepassing op volledig geïntegreerde netwerkcomponenten. De VREG zal in de technische reglementen bepalen waarvoor deze vrijstelling niet geldt.
- Wijziging in de memorie van toelichting bij het artikel 4.4.2 over de actieve afnemer m.b.t. de correcte interpretatie van het recht om gelijktijdig verschillende energieopslagdiensten te leveren.
- Tot slot werd nog voorzien in een inwerkingstredingbepaling. Deze bepaling moet verzekeren dat er continuïteit is in de activiteiten van de netbeheerder en een timing en fasering van energiedelen en peer-to-peerhandel mogelijk is.

B. TOELICHTING BIJ ARTIKELEN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet, die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een budgettaire impact hebben voor de Vlaamse overheid..

B. ESR-TOETS

Er werden aan het ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een bijkomende impact hebben op de lopende processen en activiteiten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale en provinciale besturen

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van decreet wordt na de tweede principiële goedkeuring voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering en de indiening van het ontwerp van decreet in het Vlaams Parlement volgt de parlementaire behandeling. Na de bekendmaking van het ontwerp van decreet in het Belgisch Staatsblad worden de bepalingen die uitvoering geven aan de (gedeeltelijke) omzetting van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en de Richtlijn Hernieuwbare Energie aangemeld bij de Europese Commissie. Enkele artikelen van het ontwerp van decreet geven een delegatiebevoegdheid aan de Vlaamse Regering en vragen verdere uitwerking via een besluit van de Vlaamse Regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU, en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Justitie en handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

De Vlaamse minister van Justitie en handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- (Bijlage 1) Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU;

- (Bijlage 2) de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU;
- (Bijlage 3) het gezamenlijk advies van de SERV en de Minaraad d.d. 30 november 2020;
- (Bijlage 4) het advies van de VREG d.d. 27 november 2020;
- (Bijlage 5) het advies van de VTC d.d. 18 november 2020.